

מתמרון לתמרון

(קטעים מתוך שיחה)

מדיר-פעם עלול להתגלות כי אחד משטחיה הפעולה, או הנוהלים, אשר סברו שהצבא הגיע בו לכלל שלימות — לקוי הינו. אין לראות תופעה מעין-זו כסימן לירידת הרמה. מקורה של התופעה בעובדה שאנשים מתחלפים בתפקידיהם: האחד מביא את השיפור שהשיג במקום שהיה שם, למקומו החדש; ואילו האחר עדיין לא למד להתגבר על אותו ליקוי, אשר במקום אחר נמצא לו פתרון. עובדה זו אף-היא מוכיחה כי יש ויש צורך בתמרונים.

אמנם, פה ושם מתגלה ספקן הסבור כי התמרון דבר מיותר הוא. אכן, מיד לאחר התמרון מודה גם אותו ספקן עצמו, כי היתה בו, בתמרון, תועלת רבה. אולם, משעובר זמן, הריהו שוכח את הלקח החשוב שהופק מן התמרון הקודם; ובבוא תורו של התמרון הבא — הינו מהסס שוב.

צבא זקוק לתמרון כלאויר לנשימה. הצבא — כמוהו כמנוע. רק עם הפעלתו מתגלים הליקויים שבו. התמרון הוא המפעיל את מנוע-הצבא, הוא הנותן את ההזדמנות לבדיקת אפשרות ביצוע המשימות. זאת ועוד: התמרון בא כדי שהמטה וקציני-המטה יבדקו — לפני המלחמה — אם הדרכים והשיטות שנקבעו להשגת המשימה עומדות במבחן. התמרון בא לבחון באיזו מידה כל הדרכים, כל השיטות שפותחו, מסייעות למפקד להשיג את משימתו. בתמרון, כשהתמודדות הצדדים היריבים נעשית ללא אש, לא יכולה להיות הבחינה היחידה באיזו מידה השיג

מפקד זה או אחר את משימתו-הוא. לכל הפרי-פריה שסובבת סביב הרגלים — או עוצבת חיל-הרגלים — אשר היא-היא היוצרת את האפשרות לבצע את המשימה, לכל הפריפריה הזו צריכה להנתן ההזדמנות לבדוק אם הדרכים שקבעו, אם השיטות שנקטו להשגת המשימה, מסייעות באמת למפקד להשיג את המשימה. לכן אין לראות את המבחן בתמרון כמבחנם של שני מתאגרפים העולים לזירה — כאשר האחד משתדל להכות בשיניו של השני ולהכריעו ב"נזק אאוט" — אלא כמבחן כללי שנועד לבדוק באיזו מידה פועלים כל הדברים כסדרם.

הצורך בתמרון קיים ועומד; תמרונים יהיו תמיד. הם חשובים כמבחנים ליכולת היחידות, כגולת-כותרת של תקופה ארוכה (כפי שכבר נאמר כאן). נעשים תרגילים לליבון כל מיני נושאים, כל אחד בפני עצמו. התמרון בא ללמוד את כלל הנושאים, או משימות מסוימות שמציבים לו. נראה לי כי ניתן לתקן ליקויים שמתגלים ע"י קביעת מערכת תרגילים המיועדים לכל הרמות — החל בכיתה וכלה בעוצבה — אשר תלמד את הנושאים בהם נתגלו; וזאת, כדי לנסותם, ללמדם ממש, תוך הקדשת תשומת-לב מלאה להם — ע"י כך שלמטרה זו תוקדש כל היכולת שהמטה-הכללי, על מערכת בתי-הספר הצבאיים, יכול לתת לעוצבה.

המפתח לשיתוף-הפעולה — בהכרת נשקו של השותף. בדרך-הטבע עסק כל חיל תחילה בבעיותיו-שלו; עד שלמד אותן. התותחנים למדו את בעיות התותחנות, הרגלים — את בעיות הרגלים, השריון למד את עצמו. לאחר שלב זה התחיל השלב שבו למד כל חיל את בעיותיהם של החילות האחרים כדי שיוכל לשיתוף-פעולה אתם. מידת ההצלחה שתושג בשיתוף-פעולה, תלויה בכל החילות ובכל דרגי הפיקוד. אכן, בשטח זה הושגה התקדמות ניכרת. אולם, יש להוסיף ולעשות למען כך שהתרגילים של שיתוף עם שריון, עם הנדסה, עם תותחנות, ועם כל שאר נושאי-השיתוף, יהיו יותר ריאליים. האלף-בית של שיתוף פעולה הוא הכרת ערכו ויכולתו של החיל המשתף-פעולה. כאן סובב הכל סביב הציר האחד — חיל-הרגלים. בעניין זה נופל העומס הגדול ביותר על מפקד הרגלים. תותחן יודע תותחנות וידע משהו על לחמת רגלים; וכן אנשי השריון, ההנדסה וכו'. ואילו קצין רגלים צריך לדעת איך לפעיל בחי"ר ואיך להתמך ולהסתייע על-ידי כל אחד ואחד מהחילות גם יחד.

מטוס הסיור משמש אמצעי יעיל להשגת ידיעות על האויב. אולם כל מי שיסתמך עליו כעל אמצעי בלעדי, תוך הזנחת אמצעים אחרים שברשותו, עלולה התמונה שיקבל על האויב להיות לקויה-בחסר — או אף מסולפת. האמצעי העיקרי להשגת ידיעות הריהו המלחמה להשגת ידיעות. לאמצעי זה אין תחליף.

מי שלא ילחם להשגת ידיעות — לא תהיינה בידו כל הידיעות הדרושות לו. אויב היודע את המלאכה שלפניו לא יגיב אם לא תתקוף אותו; ואילו אם תקוף תתקפנו — אזי יגיב, ויתגלה. ראוי לזכור שהמדובר לא בפעולה חד-פעמית — כי פעולת השגת אינפורמציה היא פעולה מתמדת. כאשר מאיזו סיבה שהיא, היחידה שנשלחה להשגת ידיעות לא הצליחה, יש להפעיל יחידה אחרת למטרה זו; דבר זה נכון הינו בעיקר לגבי שריון. ואין הדברים האמורים כאן באים להקטין את ערכם של האמצעים האחרים, כגון: סיורים, תצפיות, וכד'.

מן הדין להקדיש כמה מילים לחייל ה"פשוט" שבתמרון השנה. היו שהעלילו עליו, על החייל, כי אדיש הינו. כי הוא רובץ ליד המקלע שלו ומחכה עד שמפקדו יגיד לו מה יהיה הדבר הבא שיעשה. בתמרון השנה ראינו, למשל, פלוגת רגלים שהותקפה ע"י פלוגת טנקים. היה מן המעודד בדבר לראות שהחייל "לחם" את המלחמה בכל-לבו, כאב לו כשהטנקים המשיכו ועברו על פניו לאחר שירה עליו הם במנטל"ר. הוא מצא ענין בתמרון: הוא התחפר כראוי, הוא רצה לדעת את הנעשה. נמצא שאנו הולכים כיום ומשפרים את המצב מבחינה זו. העובדה שהחייל הפשוט גילה בתמרון את ההתענינות אשר גילה, מוכיחה שיש לנו "חממה" אשר בה יצמחו חיילים ומפקדים הראויים לשמם.